

I Hadslevs Beværing fra 1918

INFLUENZAEPIDEMIEN I KØBENHAVN.

Juli 1918—Juni 1919.

Af Søren Hansen.

Den Epidemi, som under Navn af »den spanske Syge« allerede i adskilige Maaneder havde raset i Mellem- og Sydeuropa, naaede til København i de første Dage af Juli 1918. Der var i Begyndelsen nogen Twivl om Sygdommens Art, men det viste sig hurtigt, at det var en typisk Influenza med pandemisk Karakter, som senere blev usædvanlig ondartet, idet der i talrige Tilfælde indtrædte farlige Komplikationer. Det var den første større Influenzaepidemi, der havde hjemmøgt København siden Aarene 1889 til 1891, men i Mellentiden havde der været en lang Række mindre Epidemier, adskilt ved kortere eller længere Perioder, i hvilke der kun var optraadt ganske anden Art, men der synes dog ikke at muligvis nok været Sygdomme af ganske anden Art, men der synes dog ikke at kunne være Twivl om, at der iblandt dem har været saa mange Tilfælde af ægte Influenza, at man med Sikkerhed kan gaa ud fra, at Sygdommen har været her i Byen i de sidste 30 Aar, om end i afsvækket, lidet smittefarlig Form, og at den var her i Førsommeren 1918. At den da pludseligt skiftede Karakter, har antageligt sin Grund i, at den iøvrigt endnu ikke sikret kendte Influenzamikrobe ved den Tid blev indført udefra i særlig virulent Form.

Til Belysning af Influenzaens Optreden i København i Aarene 1889 til 1918 skal her meddeles en tabellarisk Oversigt over Antallet af de i hvert af disse Aar anmeldte Tilfælde, med summarisk Angivelse af absolut og relativ Fordeling efter Køn og Aldersklasser.

	0—1 Aar			1—5 Aar			5—15 Aar			15—65 Aar			Over 65 Aar			Sum
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.		
1889	84	818	2799	3872	4270	84	123	12050	7	68	232	321	354	7	10	1000
1890	80	516	799	1402	2308	70	162	5337	15	97	150	263	432	13	30	1000
1891	391	2441	3677	7261	10523	490	963	25746	15	95	143	282	409	19	38	1000
1892	161	832	1061	2051	3119	141	346	7711	21	108	138	166	404	18	45	1000
1893	125	1013	1892	3315	4787	186	407	11725	11	87	161	283	408	16	35	1000
1894	120	784	1237	2518	3640	166	383	8848	14	89	140	285	411	19	43	1000
1895	140	882	1883	4192	5694	248	324	13563	10	65	139	309	420	18	39	1000
1896	27	244	500	975	1526	52	112	3436	8	71	146	284	444	15	33	1000
1897	54	401	742	2349	2885	96	218	6745	8	59	110	348	428	14	32	1000
1898	11	88	179	558	500	10	32	1178	9	75	152	304	425	8	27	1000
1899	60	517	1164	2935	4070	171	359	9276	6	56	125	316	432	18	39	1000
1900	82	656	1069	3243	4919	232	523	10724	8	61	100	302	458	22	49	1000
1901	45	343	744	2542	3384	148	283	7486	6	46	99	340	452	20	38	1000
1902	15	179	323	1029	1304	78	121	3049	5	59	106	337	428	26	39	1000

*) Ogsaa før 1889 har København haft mange store Influenzaepidemier, om hvilke der dog kun foreligger spredte og sparsomme Oplysninger. Bedst kendt er Epidemierne i 1782 og 1800, der er særdeles godt beskrevne af Tode. (Ny Sundhedstidende 1782, Nr. 14; Nyeste Sundhedstidende, 1800, Nr. 34.)

	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—65 Aar		Over 65 Aar		Sum Aar		0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—65 Aar		Over 65 Aar		Sum	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
1903	38	365	840	2449	153	327	7421	5	49	113	330	438	21	44	1000									
1904	28	233	416	1427	1785	77	160	4126	7	56	108	346	433	19	39	1000								
1905	73	630	1259	3136	4281	173	384	9936	7	63	127	316	431	17	39	1000								
1906	8	80	182	647	836	39	99	1891	4	42	97	342	442	21	52	1000								
1907	51	435	820	3157	3925	169	381	8938	6	49	92	353	450	19	42	1000								
1908	64	480	937	4047	4564	209	436	10737	6	45	87	377	425	19	41	1000								
1909	26	204	465	1657	2010	92	187	4641	5	44	100	357	433	20	40	1000								
1910	43	276	463	1648	2030	92	201	4753	9	58	97	347	427	19	42	1000								
1911	32	223	672	1820	2116	107	199	5169	6	43	130	352	409	21	38	1000								
1912	49	358	706	2131	2222	96	206	5768	8	62	122	369	385	17	36	1000								
1913	15	181	256	1071	1040	53	109	2725	6	66	94	393	381	20	40	1000								
1914	25	210	430	1475	1489	59	139	3827	7	55	112	385	389	15	36	1000								
1915	52	368	894	2728	3070	120	303	7535	7	49	119	362	407	16	40	1000								
1916	66	499	1087	3452	3749	153	382	9388	7	53	116	368	399	16	41	1000								
1917	50	318	707	2604	2727	142	261	6809	7	47	104	382	400	21	38	1000								
1918	560	6220	23041	33941	35294	213	366	99635	6	62	231	342	354	2	3	1000								

Til rigtig Vurdering af denne Oversigt vil det være nødvendigt at sammenholde den med nedenstaende Oversigt over den samlede Befolknings Fordeling i de samme Aldersklasser ved de i den samme Aarrække afholdte Folketaellinger, hvorfod man kan se bort fra Befolknings almindelige Forskydning hemindede højere Aldersklasser, der ikke har nogen større Betydning i den her omhandlede Henseende.

	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—65 Aar		Over 65 Aar		Til-sammen	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
1890	26	94	188	289	355	16	32	1000				
1895	26	85	193	287	359	18	33	1000				
1901	24	82	185	298	361	18	32	1000				
1906	23	83	181	296	365	18	34	1000				
1911	21	80	178	297	370	19	35	1000				
1916	18	72	174	303	371	23	39	1000				

Det viser sig da, at det relative Antal af anmeldte Influenzatilfælde i hele Perioden i Aldersklasserne under 15 Aar er kendeligt lavere end det skulde være, hvis Tilfældene var ligelig fordelt efter Folkemængden i samtlige Aldersklasser eller at der med andre Ord har været forholdsvis faa Børn angrebne. I Overensstemmelse hermed har Antallet af Tilfælde i Aldersklasserne mellem 15 og 65 Aar været kendeligt højere, og endelig har Antallet af Tilfælde i de højeste Aldersklasser over 65 Aar været omtrent ligesaa stort, som det skulde være efter det relative Antal af levende Personer i denne Alder, med en ringe Overvægt for Kvinderne. En Undtagelse fra denne almindelige Regel danner Aarene 1889 og 1890, hvor der ligesom under den sidste store Epidemi blev angrebet forholdsvis faa gamle Folk, og et enkelt Aar — 1898 —, i hvilket det samlede Antal af anmeldte Tilfælde var saa ringe (1178), at Fordelingen nødvendigvis maa blive uregelmæssig.

Sammensholder man nu dette med Fordelingen af de i 1918 anmeldte Tilfælde, der omfatter den største Del af den sidste store Epidemi, saa viser det sig, at der i Aldersklasserne under 5 Aar har været omtrent det samme relative Antal som i de foregaaende 29 Aar, medens der i Aldersklasserne fra 5 til 15 Aar har

været betydeligt flere, i Aldersklasserne fra 15 til 65 Åar lidt færre og endelig i Aldersklasserne over 65 Åar langt færre end sædvanligt.

Ved at betragte Epidemien i dens Helhed finder man imidlertid, som det fremgaar af nedenstaende Oversigt, en ret betydelig Forskel mellem dens tre forskellige Faser, idet der i Initialfasen blev anmeldt et meget stort Antal af Tilfælde hos Mænd mellem 15 og 65 Åar og et forholdsvis ringe Antal blandt Børn under 15 Åar, medens der i Kulminationsfasen blev anmeldt et meget stort Antal af Tilfælde hos Børn mellem 5 og 15 Åar og et forholdsvis ringe Antal af voksne Mænd, hvorefter Fordelingen i Terminalfasen nærmest sig mere til den sædvanlige, men dog med betydelig Overvægt for Børn mellem 5 og 15 Åar.

	0—1 Åar	1—5 Åar	5—15 Åar	15—65 Åar	Over 65 Åar		Til- sammen
					M.	Kv.	
1. Juli—7. Septbr.	62 2	777 31	2648 104	13682 540	8029 317	67 3	95 4
8. Septbr.—30. Nov.	397 6	4499 73	17328 283	16432 268	22346 365	104 2	179 3
1. Decbr.—30. Juli	382 9	3429 77	9292 209	14091 317	16872 379	174 4	226 5
Tilsammen . . .	841 6	8705 66	29268 223	44205 337	47247 360	345 3	500 4
							13111 1000

Fordelingen var saaledes i det hele den samme som i 1889, for det første Halvaars Vedkommende endog næsten nøjagtigt, men det her meddelte belyser dog kun dens groveste Træk. Det var under hele Epidemien umiddelbart iøjne-faldende, at Aldersklasserne mellem 20 og 25 Åar var særlig stærkt utsatte for Sygdommen og navnlig havde de fleste Dødsfald. Under de tidlige Epidemier har Forholdet rimeligtvis været det samme, men herom foreligger der ingen Oplysninger og vi har derfor søgt at fremskaffe saadanne for den sidstes Vedkom-mende ved at undersøge de talrige hospitalsbehandlede Patients Aldersfordeling i Femaaarsgrupper med Benyttesler af de til de Kommunehospitalet indgaaede Indlæggelsesseeller, som Hospitalsdirektøren godhedsfuldt har overladt os til Af-skrivning. At dette Materiale ikke kan give noget helt rigtigt Billede af Sygdommens Udbredelse i Stadens Befolkning er indlysende og navnlig viser det sig, at der, som man kunde vente, har været indlagt forholdsvis langt færre Børn end Voksne, nemlig 134 mod 295 p. M. af det samlede Antal, men for de voksne Patients Vedkommende er der ingen Grund til at antage, at der har været no-gen væsentlig Forskel paa Aldersfordelingen. Derimod er der indenfor den store Aldersgruppe mellem 15 og 65 en betydelig Forskel for Kønnets Vedkommende, idet der har været indlagt 377 p. M. af samtlige indlagte Mænd og 474 p. M. af samtlige indlagte Kvinder, medens der blev anmeldt henholdsvis 337 og 360 p. M. af samtlige anmeldte Tilfællede, men da Materialiet ikke omfatter de talrige voksne Mænd, der blev indlagt paa militære Sygehuse, kan denne Forskel ikke oversæske. Antallet af Tilfællede i Aldersklasserne over 65 Åar er saa ringe, at Forskellen mellem det relative Antal af indlagte og anmeldte — 15 mod 7 p. M. — er uden Interesse.

Idet der saaledes maa tales ethvert muligt Forbehold med Hensyn til Be-regningens Nøjagtighed, er der i omstaende Tabel givet en Oversigt over Forde-lingen af samtlige anmeldte Influenzatilfælle*) efter Køn og Alder i Femaaars-

*) Antallet er af praktiske Grunde afrundet og forhøjet med ca. 12,000.

grupper, saaledes som den vilde være, hvis den var den samme, som den i Hoved-sagen faktisk har været for de paa de kommunale Hospitaler indlagte Patients Vedkommende. Der er desuden for hvert Køn og hver Aldersklasse tilføjet det relative Antal, beregnet for hvert 1000 ved Folketællingen 1. Februar 1916 levende Individer af samme Køn og Aldersklasse, og følgelig noget for stort, og det ses da, at der har været anmeldt henimod 60 pCt. af Befolknningen i Aldersklasserne mellem 20 og 35 Aar som angrebne af Influenza alene med Undtagelse af, at der af Mænd mellem 20 og 25 Aar kun har været anmeldt 42 pCt., utvilsomt fordi en stor Mængde angrebne Militærpersoner ikke har været anmeldt. I Aldersklassen fra 15 til 20 Aar blev der anmeldt 35 pCt. Mænd og 36 pCt. Kvinder og fra 35 til 40 Aar henholdsvis 39 og 33 pCt. Fra 40 til 45 Aar var Kvotienten henholdsvis 23 og 19 pCt. og fra 45 til 75 Aar gennemgaaende lidt over en halv Snes Procent. For Børn under 15 Aar var det relative Antal lidt over 14 pCt., men hvis man her regner med det kendte Antal af anmeldte, stiger det til 29 pCt. eller omrent det dobbelte. Til Trods for den store Usikkerhed i Beregningen synes det herefter utvilsomt, at Sygdommen har havt sin maksimale og langt overvejende Udbredelse i Aldersklasserne mellem 20 og 35 Aar og at den her optraadte omrent dobbelt saa hyppigt som i Barneaarene, men næsten fem Gange saa hyppigt som i Aldersklasserne over 45 Aar, med jevn Overgang til begge Sider. Dette Resultat faar sin særlige Betydning ved den Omstændighed, at København er den eneste Storby, hvor en saadan Beregning kan gennmøres, og det bestyrkes i væsentlig Grad ved Undersøgelse af Dødelighedsforholdene, som viser en ganske tilsvarende Fordeling, med en enkelt paafaldende Uregelmæssighed.

Beregnet Aldersfordeling.

Alder	Absolutt		Relativ	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.
75 og derover	150	150	3	5
70-75	300	500	10	9
65-70	600	500	13	7
60-65	650	1000	10	10
55-60	900	1400	10	11
50-55	1050	1750	10	13
45-50	1100	2750	9	18
40-45	3350	3300	23	19
35-40	6750	7150	39	33
30-35	11200	12700	58	53
25-30	12500	15200	57	58
20-25	9900	14700	42	57
15-20	6700	7850	35	36
10-15	2600	2900	12	13
5-10	2650	2950	12	13
0-5	4000	4000	17	17
Tilsammen..	64200	78800	28	29

Det vides ikke med Sikkerhed, hvornar og ad hvilken Vej Influenza-epidemien er kommen til Dammek, men de første konstaterede Tilfælde synes at være optraadte i København i Begyndelsen af Juli Maaned 1918, uden at det dog dertil kan anses for udelukket, at der er forekommet saadan Tilfælde allerede i Slutningen af Juni, ganske bortset fra, at der i den Maaned, som sædvanlig blev anmeldt en Del Sygdomstilfælde (68) som Influenza, men uden epidemiisk Karakter. I Ugen til den 6. Juli blev der kun anmeldt 68 Tilfælde, men i den følgende Uge steg Antallet til 846 og hermed var det afgjort, at Epidemien var i Byen. Særlig Opmærksomheden vakte det, at Torpedobaaden »Tumleren« den 9. Juli lagde til ved Toldboden med 17 syge af en Besætning på 19 Mand, men ganske lignende epidemiske Udbrud iagttog man samtidig paa mange offentlige Kontorer, større Forretninger og i det hele paa Steder, hvor et større Antal yngre Mænd og Kvinder var beskæftigede. I Ugen til den 20. Juli steg Antallet af anmeldte Tilfælde til 3868 og i den følgende Uge til 8514, men hermed syntes Epidemien at have kulmineret, og i Løbet af August Maaned faldt Tilfældenes Antal langsomt, indtil det i Uge til den 7. September var naaet ned til 213.

Efter Afslutningen af denne Initialfase, som ialt medførte 25,360 anmeldte Tilfælde, steg Antallet af saadanne imidlertid efter og denne Gang forholdsvis langsomt, indtil det i Ugen til den 19. Oktober naaede op til 13,786 og i den følgende Uge til 14,185, hvorefter det efter faldt i et noget hurtigere Tempo til 1855 Tilfælde i Ugen til den 30. November.

Anmeldte Influenzatilfælde.

Ugen til	Tilssammen											
	1918			1919			1919			1919		
	Fra 0 - 1 Aar	Fra 1 - 5 Aar	Fra 5 - 15 Aar	Fra 15 - 65 Aar	Over 65 Aar	Kvinder	Mænd	Fra 0 - 1 Aar	Fra 1 - 5 Aar	Fra 5 - 15 Aar	Fra 15 - 65 Aar	Over 65 Aar
6. Juli	»	5	5	32	24	1	1	68	4.	Januar	19	3684
13. —	5	23	67	500	240	7	4	846	11.	—	41	313,936
20. —	3	103	284	2290	1161	9	18	3868	18.	—	18	181,628
27. —	10	137	595	5390	2343	18	21	8514	25.	—	16	153,452
3. August	26	251	680	3911	2142	10	21	6141	1.	Februar	7	138,339
10. —	6	147	437	1260	1118	5	18	2961	8.	—	12	117,316
17. —	8	67	259	644	501	6	6	1491	15.	—	23	171,371
24. —	1	48	199	283	5	3	3	863	22.	—	22	171,447
31. —	2	17	77	145	150	3	1	395	1.	Marts	25	213,493
7. Septbr.	1	14	45	81	67	3	2	213	8.	—	18	159,334
14. —	»	17	93	91	72	»	»	273	15.	—	20	143,377
21. —	5	55	209	159	180	4	6	618	22.	—	10	96,196
28. —	3	62	321	240	261	2	4	893	29.	—	12	103,203
5. Oktober	7	154	1020	455	525	5	5	2171	12.	April	10	85,203
12. —	44	628	3601	1319	1954	5	13	7564	17.	—	7	96,175
19. —	84	1031	4828	8125	4664	26	28	13786	19.	—	9	57
26. —	92	1049	3376	4187	5438	19	24	14185	26.	—	8	52
2. Novbr.	68	703	1784	2472	3939	9	37	9412	3.	Maj	9	42
9. —	52	375	934	1858	2405	14	34	5672	10.	—	3	30
16. —	19	209	494	912	1269	3	18	2924	17.	—	4	14
23. —	13	115	335	621	829	10	9	1932	24.	—	1	10
30. —	10	101	323	593	810	7	1	1855	31.	—	»	22
7. Decbr.	22	153	618	886	1056	1	10	2746	14.	—	4	13
14. —	28	209	710	11038	6	11	2751	21.	—	1	7	
21. —	17	202	720	632	851	9	11	2442	28.	—	1	3
28. —	18	203	541	647	904	6	11	2330	(6. Juli)	—	1	2

Denne Kulminationsfase, som ialt medførte 61,285 anmeldte Tilfælde, blev efterfulgt af en betydeligt langvarigere og uregelmæssigt forløbende Terminalfase, under hvilken Epidemien genlagné Gange blussede op, uden dog at næa nogen større Udbredelse, indtil den døde hen i Løbet af Forsommeren 1919 og kunde anses for afsluttet ved Udgangen af Juni Maaned. I Ugen til den 5. Juli blev der ialt kun anmeldt 35 Tilfælde, af hvilke de 10 i denne Oversigt er henført til Juni. Terminalfasen medførte ialt 44,466 anmeldte Tilfælde og hele Epidemien 131,111. Om Aarsagen til disse ejendommelige Svinger under Epidemiens hele Forløb vides der ikke noget bestemt, men det maa dog anses for sandsynligt, at dens stærke Opblussen under Kulminationsfasen ikke er uden Forbindelse med Befolknings tættere Sammenhobning i Husene ved Efteraarets Begyndelse. Hovedinteressen knytter sig imidlertid til den store Forskel paa Sygdommens hele Karakter, som indtraadte under Epidemien Kulminationsfase og gjorde den langt mere ondartet, end den var under Initialfasen. Medens der i denne kun døde 3,⁴ p. M. af samtlige anmeldte, steg Letaliteten i Kulminationsfasen til 21,¹ og i Terminalfasen endog til 22,² p. M.

	Anmeldte Tilfælde	Dødsfald	af Døde af 1000 anmeldte
1. Juli—7. September.....	25360	85	3.4
8. September—30. November	61285	1293	21.1
1. December—30. Juni.....	44466	986	22.2
Tilsammen...	13111	2364	18.0

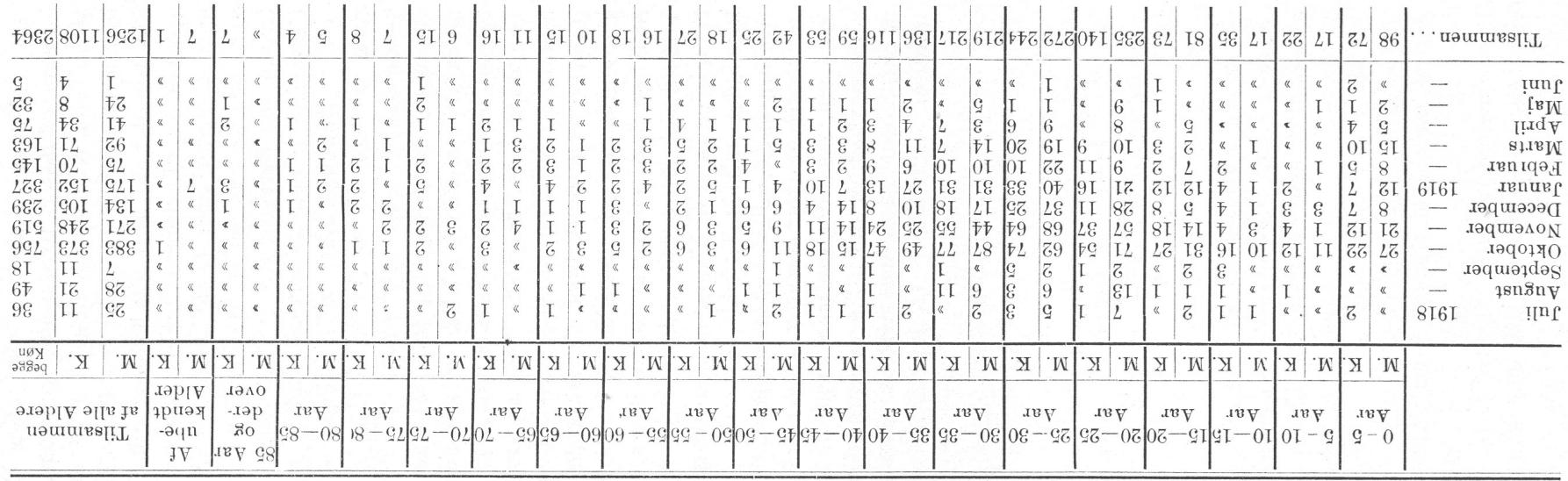
Den efterfølgende Oversigt over det daglige Antal af Influenzadødsfald under hele Epidemien giver et umiddelbart aanskueligt Billede af Sygdommens Dodelighed under Epidemiens forskellige Faser. Medens der i de to første Maa- neder kun døde ialt 85 af de angrebne, saa godt som udelukkende i den sidste

Dagligt Antal af Dødsfald Maanedsdag	1918		1918		1918		1918		1918		1918	
	Juli	August	September	Oktober	November	December	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni
1	6	3	1	48	6	10	6	5	4	4	3	2
2	»	3	7	53	9	11	9	5	4	4	1	2
3	»	6	1	26	3	10	6	4	2	1	1	2
4	»	1	2	35	7	11	6	5	5	1	1	2
5	»	3	4	33	6	12	5	7	5	»	»	»
6	»	4	»	32	8	14	6	8	7	3	»	»
7	»	3	4	24	5	14	4	8	1	2	2	1
8	»	6	»	25	6	13	3	6	1	2	3	2
9	»	2	2	5	17	3	8	5	6	1	2	3
10	1	1	2	2	11	22	14	16	7	1	2	2
11	»	1	1	15	13	10	3	5	3	»	1	2
12	»	1	2	9	21	9	17	2	6	4	»	»
13	»	2	1	14	11	7	21	3	6	1	2	2
14	1	2	2	13	12	17	12	2	3	2	1	2
15	1	1	2	»	16	15	8	14	6	11	5	»
16	»	4	1	17	13	6	10	1	3	»	»	»
17	1	2	»	1	21	8	12	10	5	4	1	2
18	2	»	2	»	26	14	10	14	7	4	2	2
19	»	3	»	1	24	13	10	20	6	6	2	2
20	3	1	44	10	9	9	6	8	3	»	»	»
21	»	1	49	4	4	14	6	4	3	1	2	2
22	2	1	37	12	4	13	10	4	»	1	2	2
23	2	2	»	41	8	»	7	2	5	1	»	»
24	2	2	»	1	49	15	7	12	4	2	1	2
25	5	5	52	3	11	6	7	4	2	1	2	2
26	2	1	49	5	6	3	6	5	3	1	2	2
27	4	1	43	2	11	3	7	4	3	»	»	»
28	2	»	44	8	5	6	5	6	»	1	2	2
29	2	2	46	9	10	5	—	3	2	2	1	2
30	1	1	51	8	7	2	—	4	3	1	2	2
31	5	»	47	—	14	2	—	3	—	»	»	»
Tilsammen.	36	49	18	756	519	239	327	145	163	75	32	5

Halvdel af Juli og den første Halvdel af August, og medens der i September kun døde 18, alle i Maanedens sidste Halvdel, steg det daglige Antal af Dødsfald i Oktober til omkring 50, indtil det den 2. November kulminerede med 53, hvor- efter det efter faldt ret stærkt, men med betydelige Svingninger i Overensstem- melse med Epidemiens hele, uregelmæssige Forløb i de sidste 7 Maaneder. De sidste 5 Dødsfald indtraf i den første Halvdel af Juni, men allerede i Maj var Antallet gaaet ned til 32.

Den langt overvejende Del af Dødsfaldene, hvis samlede Antal var 2364, skyldtes ikke ren Influenza, men Komplikationer, navnlig med Bronchopneumonier

eller Influenzapneumonier, og Sygdommens farlige Karakter under Epidemien to sidste Faser beroede aabenbart paa, at det specifike Influenzavirus gjorde Patienterne mindre modstandsdygtige overfor langt farligere Mikrober, hvis Virulens forøgedes ved hurtig Overførelse fra det ene Individ til det andet. Derimod syntes Sygdommen ikke at have nogen synderlig Indflydelse paa Forløbet af andre, forud tilstedevarende Sygdomme, saasom Lungetuberkulose, der under hele Epidemien endog medførte forholdsvis faa Dødsfald. Paafaldende var det, at Mæsslingerne forsvandt saa godt som fuldstændig under Epidemiens Kulminationsfase, saaledes at der endog i November Maaned indtræf det enestaaende Fænomen, at der slet ingen Tilfælde blev anmeldt. Det var i ældre Tider en almindelig Anskuelse, at de store Influenzaepidemier saaledes fordrog andre epidemiske Sygdomme, og i og for sig vilde et saadant Modsatningsforhold vel heller ikke være uforklarligt. Forholdet har navnlig været omtalt med Hensyn til tyfoid Feber, og her lod det sig vel tænke, at Infektionsfarene mattatte formindskes betydeligt, naar en meget stor Del af Befolningens samtidig laa syge af Influenza, men for Mæslingers Vedkommende synes der snarest at være Tale om et tilfældigt Sammentræf. Ingen anden endemisk Infektionssygdom optræder med saa store og saa ganske uberegnelige Svingninger i Antallet af anmeldte Tilfælde fra det ene Aar til det andet, og udelukket er det vel heller ikke, at der under en saadan Influenzaepidemi, som den der paa det Tidspunkt rasede heri Byen, kan overses adskillige Sygdomstilfælde af anden Art. Om noget almindeligt Modsatningsforhold mellem Influenza og andre epidemiske Sygdomme var der ikke Tale, og hvad den tyfoidfeber angaaer, har Forholdene jo nu forandret sig saa fuldstændigt, at Tilfældenes Fordeling efter Aarstiden er uden epidemiologisk Interesse.

Den omstaende Tabel viser Dødsfaldenes Fordeling efter Køn og Alder i Femaaarsklasser, hvoraf det fremgaar, at Dødeligheden var adskilligt større for Mænd end Kvinder, nemlig 5,4 p. M. mod 4,4 p. M. mod 25 Aar, hvor der af ukendte Grunde døde sagelig Aldersklassen mellem 20 og 25 Aar, dog maa benærvæses, at Kvotienterne helt igennem er lidt for høje, idet der til Grund for Beregningen er lagt den ved Folketællingen 1. Februar 1916 fundne Fordeling af den daværende Befolking.

	Alder	Mænd		Kvinder
		Mænd	Kvinder	
65 og derover	2,8	2,7		
55—65	1,9	1,5		
45—55	2,7	1,8		
40—45	4,1	3,1		
35—40	7,8	5,4		
30—35	11,3	9,0		
25—30	12,7	9,0		
20—25	9,9	5,4		
15—20	4,1	3,3		
5—15	0,8	1,3		
0—5	4,2	3,1		

Dødeligheden var ubetinget størst i Aarne mellem 35 og 45 og derfra hurtigt aftagende saavel opad som nedad, i nøje Overensstemmelse med Sygeligheden. I Forhold til Antallet af anmeldte Tilfælde var Dødsfaldene ret ligeligt fordelt, alene med Undtagelse af, at der kun døde forholdsvis faa i Aarene fra 5 til mellem 15 og 20, men en Beregning af Sygdommens Letalitet i de forskellige Aldersklasser kan ikke gennemføres med tilstrækkelig Sikkerhed. I det hele og store kan man vel nok gaa ud fra, at Tilfældenes Hovedmasse har været fordelt omforelden talrigte Tilfælde, der ikke har været anmeldte, vil enhver saadan Beregning nødvendigvis være usikker.

Hvor stort Antallet af u anmeldte Tilfælde er, vides der efter Sagens Natur intet om, men det samlede Antal af Syge under hele Epidemien har sikkert været saa stort, at der ikke er nogen Grund til at vente noget nyt, større Udbrud af Sygdommen i de nærmeste Aar, om man end maa være forberedt paa adskillige mindre.